

4 ECUADOR

När ett kanadensiskt gruvföretag ville bryta koppar i de dimhöljda bergen runt Intag i Ecuador började byborna organisera sig. Femton år senare är gruvbolaget drivet på flykt och samhället mer organiserat än någonsin tidigare. Det som började som en spontan protest har utvecklats till en alternativ livsstil, med hållbar utveckling i fokus.

Hotet om gruvor organiserade byarna

Det är något magiskt över resan från bergsstaderna Otavalo i norra Ecuador ner till Intag-dalen. Efter en halvtimme på dammiga bergsvägar åker bussen bokstavligt in i dimman.

Det väser i bromsarna och den kyliga luften från molnregnskogen sveper in genom öppna fönster när ekipaget skumpande rör sig neråt i dalen. Vid sidan av den smala vägen stupar naturen hundratals meter rakt ner i skogsbeväxtad mjölkvit dimma. Ett vattenfall rinner rakt från branten ner över vägen.

Det är det här som Intagborna vill bevara.

Det var i mitten av 1990-talet som mineralfyndigheterna satte Intag på kartan. Efter att Ecuador sålt rätten till att bryta metaller i regionen till Japan började gruvbolaget

Bishimetal utforska bergen högst upp i Intag. Det visade sig snart att Japan gjort en bra affär. Bergen var fyllda av framförallt kopparmalm.

Men det var inte alla som jublade. I Intag såg en del fram emot de nya arbetstillfällena som utlovades medan andra såg hoten mot den paradislänkande naturen krypa

närmare. Intagborna bestämde sig tidigt för att inte bara protestera mot en industri som de insåg skulle

kunna förstöra det viktigaste de har, det rena vattnet och skogarna.

De insåg att de också behövde presentera ett alternativ, för visst fanns det folk i behov av fler inkomster även här. Så parallellt med uppmärksammade vägblockader och kidnappningar av gruvföretagets arbetare började man organisera sig för en alternativ utveckling. Man byggde ett hus för att kunna ta emot turister och startade flera kvinnokooprativ. Och man funderade på vad Intag kunde satsa på mer än metallen. Och hittade kaffet.

Edmundo Varela bjuder på Intagkaffe och tittar ut över dalgången och floden. Han är själv ett exempel på hur engagemanget för en alternativ livsstil och mot metallutvinning går hand i hand. Under de senaste 15 åren har han

varit starkt knuten till protesterna mot gruvindustrin. Sedan fem år tillbaka är han nu också stolt ordförande för AACRI, Intags ekologiska kaffekooperativ.

Vilka naturresurser finns nära dig?

- Det finns mycket – många fåglar, floder och träd till exempel.

Carlota Perez, Vía Campesina, Chuluteca, Honduras

– Intags berg är en värld av möjligheter, säger han och blickar ut över de skogsklädda sluttningarna.

Det är med äkta stolthet han talar om kooperativet, som i dagsläget inkluderar 400 familjer runt om i Intag. Kooperativet ägs av Intagborna själva och det är de som sätter villkoren för handeln med kaffet och kontrollerar alla led från odling till försäljning.

– Det arbete som gruvnäringen kan ge är förrådskt. Bröd i dag men hunger i morgon. Här försöker vi göra vad vi kan för att ha bröd för alltid.

Kaffet är Intags framgångshistoria och skyltfönster mot världen, det säljs både i butiker i Quito och till socialt medvetna konsumenter på andra sidan Atlanten.

Men trots den relativa solskenshistorian räcker inte produktionen för att göra byborna oberoende av påtryckningar från de som vill exploatera den orörda naturen. Hotet om mineralutvinning hänger fortfarande över byn. Bichimetal eller dess efterföljare, det kanadensiska bolaget Ascendant Copper kom aldrig tillbaka, men fyndigheterna i Intag slutar inte att locka investerare.

–Det går att ha en hög nivå av självförsörjande, att vara en relativt självständig region som bestämmer själv.

Edmundo Varela och de andra som engagerar sig i Intags framtid vill diversifiera ekonomin för att kunna utnyttja områdets potential utan att förstöra den storslagna naturen eller det lugna liv som man lever här. I byn Peñaherrea, i bergen, högt upp över floderna, ligger dimman tät. I ett av husen sitter Robinson Guachamira och Luis Robalino och filar på en plan för turism i Intag. De bekräftar att kampen mot gruvindustrin och kampen för en hållbar livsstil är tätt knutna till varandra.

– Allt det här är ett svar på att man ville in och exploatera här, säger Robinson.

Man skulle kunna tro att ett samhälle som Intag, som lyckats hålla gruvbolagens tassars borta från stora fyndigheter i femton år har en lång historia av samarbete bakom sig. Men i Intags fall var det tidigare nästan tvärtom. Vägarna blir ofta oanvändbara under regnperioden och varje by har levt ett ganska isolerat liv från resten av dalen.

– Tidigare hade folk engagerat sig för specifika saker, som till exempel

att laga en väg. Men när vägen var klar försvann organisationen. Med hotet kom nödvändigheten av att organisera sig på ett bredare plan. Förhoppningen är att turismen tillsammans med andra små-skaliga hållbara näringar kan ge arbetstillfällen och inkomster till dalen och göra Intag allt mindre beroende av omvärlden för att gå runt.

–Det går att ha en hög nivå av självförsörjande, att vara en relativt självständig region som bestämmer själv, säger Luis.

Trots kaffet och det ekologiska jordbruket och kvinnokooperativen är ekonomin i Intag knappast blomstrande. Men för Edmundo Varela och många med honom handlar det inte om hur många dollar man har på fickan.

– Jag har inte en cent, säger han och vänder ut och in på fickorna. Men med det jag odlar på min gård kan jag föda 20 familjer i Quito.

Text och foto: Johanna Kvarnsell

För att veta mer om Intag, se dokumentären Under Rich Earth (Bajo Suelos Ricos) av Malcolm Rogge.

NYFIKEN PÅ LATINAMERIKA?

Latinamerika.nu ger alternativ och aktuell information om människor, miljöer och händelser i Central- och Sydamerika, en värld vi i Sverige sällan får läsa om. Nyhetsidan bevakar samhällsutvecklingen i relation till det stora, internationella spelet och sätter in den lilla människans värld i ett större sammanhang på ett begripligt sätt.

LATINAMERIKA.NU

Gör andra röster hörda!

Vad är naturresurser för dig?

- Som jag förstår det är naturresurser allt som finns tillgängligt för människor inom naturen. Alltså då menar jag de hållbara naturresurserna, de som man inte exploaterar eller förstör.

Antonio de Miranda, MST, Vía Campesina Brasilien